

Om het vlinders naar de zin te maken, is lichamelijke arbeid soms onontbeerlijk. In een bosje in Zelhem werkte een aantal vrijwilligers zich in het zweet om de "bospest" te verwijderen en zo de vlinders weer een kans te geven.

De beuk erin, de Vogelkers eruit!

Henkjan Kievit
Kars Veling

Vlinders houden van warmte; zon en beschutting zijn essentiële voorwaarden voor een goed geslaagd vlinderleven. In een dicht begroeid bos komen dan ook vrijwel geen vlinders voor. De temperatuur is er te laag en er staan onvoldoende nektar- en waardplanten op de bosbodem, kortom er is voor vlinders weinig te beleven. Met dit in het achterhoofd is in de gemeente Zelhem een bosje vlindervriendelijk gemaakt.

BOSPEST

Het Vlinderjaar 1989 was in heel Nederland een groot succes, op tal van plaatsen hebben vlinders volop in de belangstelling gestaan. In de Achterhoek was de aandacht voor vlinders extra groot, omdat hier het regionale project *Tussen Berkel en Oude IJssel* van De Vlinderstichting van start ging. In het kader van dit project vond een groot aantal activiteiten plaats. Onder meer ging een medewerker van De Vlinderstichting bij gemeenten en ande-

re terreinbeherende instanties op bezoek om eens te bekijken welke mogelijkheden er waren om vlindervriendelijke maatregelen te nemen.

In de gemeente Zelhem bleken goede mogelijkheden om konkreet iets voor de vlinders te doen. Een gemengd bosje, in bezit van de gemeente, was volledig volgegroeid met de Amerikaanse vogelkers, ook wel "bospest" genoemd. Samen met medewerkers van de plantsoendienst werd gekeken op welke manier het bosje zou moeten worden aangepakt om weer te komen tot een waardevol stukje natuur. De vogelkers moest er in ieder geval uit en het bos zou moeten worden gedund, om de zon weer vrij spel te geven. Verder moest er een strook van minimaal vier meter breed gekapt worden, waar een zoom- en mantelvegetatie zich zou kunnen ontwikkelen. Zoom en mantel zijn voor vlinders van groot belang in een bos. Daar vinden zij voedselplanten en zon. Ook moest er een pad komen, zodat de mensen van de natuur kunnen genieten.

VRIJWILLIGERS AAN DE SLAG

Het plan was snel gemaakt, maar er moest nog wel geld voor komen. Er zou veel tijd moeten worden gestoken in de werkzaamheden en tevens zou een deel van het werk door grote (en dure) machines moeten worden uitgevoerd.

Het Wereld Natuur Fonds zegde een subsidie toe, zodat een deel van de kosten kon worden gedekt. Al het werk dat zou moeten worden verzet om een vlinderbosje te krijgen kon hier niet mee worden betaald. In nauw overleg met de Stichting Coördinatie Land-

schapsbeheer Gelderland werd besloten om de werkzaamheden zoveel mogelijk met vrijwilligers uit te voeren. In de Achterhoek is een enthousiaste groep vrijwillige landschapsbeheerders actief,

die het project ook zagen zitten.

Zaterdag 2 maart was het dan zo ver, vrijwilligers uit Zelhem, van de Stichting Vrijwillig Landschapsonderhoud Oostelijke Achterhoek, IVN afdeling Oude IJsselstreek en De Vlinderstichting staken de handen uit de mouwen en al gauw begonnen de eerste sporen van het vlinderpad duidelijk te worden. De vogelkers werd met een hiep en met een tang afgezet, terwijl later een graafmachine de wortels zou verwijderen. Met groot geraas vielen de eerste bomen en langzaam zag je het geheel veranderen in een halfopen, vlinder-vriendelijk bosje.

Deelnemende organisaties:

- * Wereld Natuur Fonds
- * Gemeente Zelhem
- * Stichting Vrijwillig Landschapsbeheer Oostelijke Achterhoek
- * De Vlinderstichting
- * Stichting Coördinatie Landschapsbeheer Gelderland (SCLG)
- * IVN Oude IJsselstreek
- * Consulentenschap Bos- en Landschapsbouw

SCHIMMEL

Vogelkers blijft woekeren als er maar iets van de wortel in de bodem achterblijft. Om dit te voorkomen zullen alle wortels moeten worden uitgegraven of er zal moeten worden ingesmeerd met *Round-up*, een chemisch bestrijdingsmiddel. De laatste jaren is echter onder-

Vrijwilligers verwijderen de Amerikaanse vogelkers.

Jan Huidink, coördinator van de SCLG, opent officieel het vlinderbosje door het paneel te onthullen.

Een belangrijk onderdeel van een vlinderherstelproject is de voorlichting aan de bevolking. In het gemeentehuis van Zelhem is een voorlichtingsavond georganiseerd waarop de diverse meewerkende organisaties hebben verteld over de mogelijkheden om via dit soort kleine projecten te komen tot een herstel van natuur en landschap. Op deze avond, waar zowel belangstellende burgers, bestuurders, boeren als jagers aanwezig waren, werd ingegaan op de kleine landschapselementen in de omgeving. Hoe kunnen deze worden ontwikkeld en hersteld en wat kunnen we voor vlinders doen? Kleine bosjes, houtwallen, wegbermen en oeverzones van beken en sloten zijn namelijk erg belangrijk voor vlinders, niet alleen als leefgebied maar ook als verbreedingsbaan.

NIEUWE SOORTEN

In het vlinderbosje kan zich een flink aantal vlindersoorten vestigen. In de rand Landkaartjes en Gehakelde aurelia's, op de Braam zullen Koevinkjes, Bruine zandoogjes en witjes afkomen, terwijl in het open bos Boomblauwtjes

en wellicht zelfs de Kleine ijsvogelvlinder goede leefmogelijkheden zullen vinden.

Om de mensen op deze vlinders attent te maken en om informatie te geven over de bedoelingen van de inrichting van het bos zijn bij het parkeerterreintje, bij het begin van het vlinderpad, informatiepanelen geplaatst. Zo kunnen de mensen bewust op zoek gaan naar de vlinders in dit bosje dat weer vlindervriendelijk is geworden door de goede samenwerking tussen allerlei organisaties op het gebied van natuurbescherming en landschapsbeheer.

Foto's Henkjan Kievit

Het paneel vertelt bezoekers hoe het bosje vlindervriendelijk is gemaakt en welke vlinders er te zien zijn.

zoek gedaan naar een milieu-vriendelijke bestrijdingsmethode en deze is gevonden in de vorm van een schimmel die, als deze is aangebracht op het verse snijvlak, er voor zorgt dat de plant binnen twee jaar afsterft. Met deze biologische bestrijding, die nog in de ontwikkelingsfase is, zal hoogstwaarschijnlijk in dit bosje worden proefgedraaid.

SUMMARY

Volunteers from the Dutch Butterfly Foundation and other nature conservation organizations were engaged in making a dense wood more inviting for butterflies. *Prunus serotina* was removed and a strip was cleared at the edge of the wood to stimulate plant growth.

